

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm Vlt. Pactiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

utrum auctis redditibus parochialibus pensio augenda sit. Et respondet affirmatiue, sicuti & vice versa, diminutis redditibus, pensioem diminui æquum est. Id verò intelligi debet primò, si auctio & diminutio reddituum notabilis sit, & non vno tantum, sed pluribus annis durans. Secundò, Si maior reddituum prouentus ex industria Vicarij seu beneficiati proueniat, pensio augenda non est, ne ipsi diligentia sua damnosa sit iuxta l. vt. C. de alluionibus, & notat hinc Gl. ver. pensiones, & in simili dixi lib. 3. tr. 4. c. 22. q. 5.

De pœnis, quibus collatio beneficij facta per simoniam obnoxia est, vide quæ dixi lib. 4. tr. 10. c. vt. §. 7.

CAPITVLVM VII.

Plerique.

PARAPHRASIS.

Clerici tum regulares, tum seculares, domos suas locabant, aut feuda concedebant, pacto in præiudicium Ecclesiarum parochialium apposto, vt conductores, aut feudatarij decimas ipsis soluerent, vel sepulturam apud eos eligerent. Tale pactum Innoc. III. irritum esse decernit, præcipiens, vt quidquid occasione eius perceptum fuit, Ecclesiæ parochiali reddatur.

SUMMARIUM.

1. Non tenet pactum cedens in alterius non consentientis præiudicium.
2. Prohibitum & irritum est pactum, vt quis extra suam parochiam in ecclesia regulari, vel seculari sepeliri debeat.

NOTANDVM I. Non valet pactum, quatenus in alterius non consentientis præiudicium cedit. Idque maximè verum est, si pactum priuatorum iuri publico Ecclesiæ repugnet, vt hic, & consentit c. si diligenti, 12. de foro compet. & l. inter, 42. ff. de pactis.

His adde, si decimæ ex tali pacto Clericis traditæ sint, quòd Parochus, cui decimæ debentur, agere possit vel contra Parochianos actione personali ex canone, vel contra Clericos decimarum possessores actione veluti reali, vt colligitur ex c. pastoralis, 28. de decimis, & c. Si quis laicus, 42. causa 16. q. 1. iuncta Gl. ver. inde abstrahere, & tradit Gl. in c. in aliquibus, 32. de decimis, vbi ait; *Pactum non nocet Ecclesiæ, quin à quolibet possessore possit petere decimas.* Vide quæ dixi lib. 4. tr. 6. c. 2. n. 4.

NOTANDVM II. Prohibitum atque irritum est pactum, vt quispiam fidelium extra parochiam suam in Ecclesia regulari, vel seculari sepeliri debeat, vt etiam habetur in c. 1. de sepult. in 6. & Clem. Cupientes, §. sanè, de pœnis. Licet enim quisque sepulturam in alia, quàm parochiali sua Ecclesia, eligere possit, c. 1. de sepulturis, non tamen promissione, seu fide data ad id astringi debet, vt Abb. hinc monet not. 2. & videri possunt quæ dixi lib. 3. tr. 5. c. vt. q. 2. & 3.

CAPITVLVM VLT.

Pactiones.

PARAPHRASIS.

Iritæ sunt pactiones, quæ fiunt pro spiritualibus obtinendæ: quandoquidem etiam secundum leges ciuiles, pactum turpe, aut rei turpis, seu impossibile de iure, aut de facto, obligationem nullam parit.

SUMMARIUM.

1. Turpe, simoniacum, & irritum est pactum pro obtinenda re spirituali. intellige, si vicissim detur res temporalis, vel spiritualis, cui temporale annexum est.
2. Promissio turpis, seu de re turpi, nullam obligationem parit.

NOTANDVM I. Turpe, simoniacum, & irritum est pactum pro obtinenda re spirituali, quod intellige, si vicissim detur res temporalis, aut spiritualis, cui temporale annexum est. Sin verò pro re merè spirituali

Ccccc 2

pro-

promittatur, aut detur alia res merè spiritualis, non est pactio turpis, aut simoniaca. Voco autem hic rem temporalem, quæ est pretio æstimabilis; rem autem merè spiritualem, cui nihil pretio æstimabile annexum est, vt sacræ reliquiæ.

Exemplis declaratur: I. Si collatori v.g. Episcopo obsequia tua seu seruitia in vnum, vel alterum annum promittas, vt beneficium tibi conferat, simoniacum pactum est; quia pro spirituali beneficio promittitur temporale & pretio æstimabile seruitium.

II. Si quis Capellaniam collatiuam, aut non collatiuam propria auctoritate commutet cum beneficio v.g. parochiali, simoniâ committitur; quia commutatur spirituale cum altero spirituali, cui temporale annexum est, iuxta c. quæsitum, 5. de rerum permut. & explicauit lib. 4. tract. 10. cap. vlt. n. 51. Simili ratione, si Episcopus alicui beneficium conferat, eo adiecto pacto, vt sacræ reliquiæ ipsi donentur, simoniaca & turpis est conuentio; quia res spiritualis, vid. sacræ reliquiæ comparantur per beneficium, cui temporales redditus annexi sunt.

III. Si promittam me recitaturum tria rosaria pro Titio, ea conditione vt ipse pro me sacrificet, licita est conuentio; quia res merè spiritualis pro re merè spirituali promittitur. Simili ratione concessum est saceras reliquias cum alijs sacris reliquijs commutare: nisi vnæ reliquiæ pretiosiora inuolucra habeant, tum periculum ac suspicio est, quod temporalis pretij ratio habeatur in commutatione, nisi appareat, gratis dari, seu condonari.

NOTANDVM II. Promissio turpis, seu de re turpi, atque inhonesta, nullam obligationem parit. Quia nemo potest ad impossibile obligari, reg. 6. in 6. Siue id sit impossibile de facto, vt cælum digito contingere; siue de iure, vt hominem occidere, sacrilegium facere. Consentit l. 26. & 27. ff. de verb. oblig. Generaliter nouimus, turpes stipulationes nullius esse momenti: Veluti si quis homicidium vel sacrilegium facturum promittat.

Sed aduertendum hoc loco est, interdum contingere, vt promissio pecuniæ ob causam turpem, dum ea pendens est, turpis & non obligatoria censeatur; sed post finitam causam, seu impletam conditionem obligare incipiat; ideoque nec repeti possit, quod ob talem causam datum fuit. Vt si promiseris mulieri pecuniam te daturum, si corporis sui copiam faciat, nulla oritur obligatio, cum promissio sit ob turpem causam: sed postquam causa, ob quam promissio facta est, completa fuit, tum obligaris ad soluendum, & quod soluisti, repetere non potes: Quia licet turpiter illa faciat, quod sit meretrix, non tamen turpiter accipit, cum sit meretrix, ait Vlpian. in l. 4. in fine, ff. de condict. ob turpem causam, & copiosius dixi in lib. 3. tract. 4. c. 4. assert. 8. §. Veruntamen. Videri etiam potest Bartolus super cit. l. generaliter, 26. ff. de verb. oblig.

CAPITVLVM I. cod. Tit. in 6.

Pactum.

PARAPHRASIS.

Religiosi alicuius Monasterij, qui ex privilegio Apostolico liberam habent facultatem in sua Ecclesia sepeliendi parochianos, pacti sunt cum Rectore parochialis Ecclesiæ, quod vel omnes parochianos, vel certos aliquos ad sepulturam recipere nollent: dubitatum fuit, vtrum hoc pactum Monachi seruare debeant, ideoque si parochianus apud ipsos sepulturam elegerit, recusare debeant. Affirmatiue respondet Gregor. IX. Quia per pactum istud accepto privilegio derogatum fuit.

SUMMARIUM.

1. Privilegio Apostolico privilegiati renunciare possunt, si eorum tantum commodum seu fauorem concernat.
2. Rector Ecclesiæ, siue Parochus etiam